

"רבי חוצפית המתורגמן"**חלק א: מאמרים****מאמר א:****רבי חוצפית המתורגמן**

תנא היה, ושימש כמתורגמן של רבן גמליאל דיבנה [ברכות כז, ב]. רש"י [שם] מבאר: "שהיה עומד לפני רבן גמליאל ומשמיע לרבים את הדרשה מפי רבן גמליאל".

מעשרה הרוגי מלכות [איכה רבה, ב, ד], והיה אז בן ק"ל שנה. [ואחריו ר' חוצפית ביום עברה], **עוף הפורח נשרף בהבל פיו כבמדורה** [קינת ארזי הלבנון].

"היה שקול כיונתן בן עוזיאל... היה שונה מאה ושמונים פנים בתורת כהנים, והיה יודע בשבעים לשון ובקי בהן" [מעשה עשרה הרוגי מלכות נוסחא ב (אוצר המדרשים – אייזנשטיין)].

רבי חוצפית היה בין החכמים שהיו בציפורי: "אמר ר' יהושע מעשה בארבעה זקנים שהיו יושבין אצל ר' אליעזר בן עזריה חרש בציפורי ר' חוצפית ור' ישבב ור' חלפתא ור' יוחנן בן נוריי" [תוספתא כלים ב, ב].

***

חלק ב: סיפורים**א: עובדות והנהגות - מדרש אלה אזכרה (אוצר המדרשים – אייזנשטיין):** "ואחריו

[אחרי רבי יהודה בן דמאי] הוציאו את ר' חוצפית המתורגמן. אמרו עליו שהיה בן מאה ושלושים שנה כשהוציאוהו ליהרג, והיה יפה תואר ויפה מראה, ודומה למלאך ה' צבאות. באו והגידו למלך את יפיו ואת שיבתו, ואמרו לו: בחייך אדוני תרחם על הזקן הזה. אמר הקיסר לר' חוצפית: בן כמה שנים אתה? אמר לו: בן מאה ושלושים שנה לבד מיום אחד, ובקשתי ממך שתמתין לי עד שימלא יומי. אמר לו הקיסר: מה לך שתמות היום או למחר? אמר לו: כדי שאקיים עוד שתי מצוות. אמר לו: איזו מצוה אתה רוצה לעשות? אמר לו: לקרוא קריאת שמע ערבית ושחרית, להמליך עלי את שם הגדול והנורא המיוחד. אמר לו הקיסר: עזי פנים ועזי נפש! עד מתי אתם בוטחים באלהיכם שאין בו כח להציל אתכם מידי, שהרי אבותי החריבו את ביתו, ואת נבלת עבדיו נתנו סביבות ירושלים ואין קובר. ועתה אלהיך זקן הוא ואין לו כח להציל עוד, שאילו היה בו כח היה נוקם נקמתו ונקמת עמו ונקמת ביתו, כמו שעשה מפרעה ומסיסרא ומכל מלכי כנען. וכששמע ר' חוצפית כך בכה בכי גדול, ואחז בבגדיו ויקרעם על גידוף השם יתברך ועל חרפתו, ואמר לקיסר: אוי לך קיסר! מה תעשה ליום אחרון כשיפקוד השם יתברך על רומי ועל אלהיכם. אמר המלך: עד מתי אתווכח עם זה, וציוה להרגו ויסקלוהו ויתלוהו, ואז באו שריו וחכמיו וחילו פניו לקברו, כי חמלו על שיבתו. ויאמר המלך לקבור אותו, ויבואו תלמידיו ויקברוהו ויספדוהו הספד גדול וכבד מאד".

[יש האומרים שאלישע בן אבויה יצא לתרבות רעה לאחר שראה את לשונו של רבי חוצפית המתורגמן מוטלת באשפה [חולין קמב, א].]

***
